

THE RESEARCH OF CAHİT UÇUK'S WORKS IN TERMS OF SUITABILITY FOR CHILD PRINCIPLE: THE EXAMPLE OF GÜMÜŞ KANAT

CAHİT UÇUK'UN ESERLERİNİN ÇOCUĞA GÖRELİK İLKESİ AÇISINDAN
İNCELENMESİ: GÜMÜŞ KANAT ÖRNEĞİ¹

Ahmet Zeki GÜVEN²

Abstract

Cahit Uçuk, one of the key authors of Turkish literature, has attracted attention with his children's novels. Having written novels, stories, poems, poetic and prose tales especially for his beloved children, he won Hans Christian Andersen Award with the 28th book (The Turkish Twins) of the world's greatest children's classics "Twins Series" and this book was translated into several world languages including English. The present study examines the work of Cahit Uçuk entitled "Gümüş Kanat" (Silver Wing) in terms of the child-appropriateness principle. This principle is addressed under two main categories such as design and content features. Under the design features; the quality of paper and volume, the layout of pictures and texts on the front and back pages, font size used in the work, page layout, and the quality of pictures are examined and interpreted. In terms of content features, whether the work uses topics and themes which draw students' attention and their interests, the characteristics of the heroes, the harmony of pictures and contents, clarity and fluency of the language, the condition of the words and sentences are specified and interpreted.

Keywords: Gümüş Kanat (Silver Wing), child-appropriateness principle.

Özet

Türk edebiyatının önemli yazarlarından olan Cahit Uçuk, yazmış olduğu çocuk romanlarıyla dikkati çekmiştir. Özellikle çok sevdiği çocuklar için roman, öykü, manzum ve mensur masallar yazan Cahit Uçuk, dünyanın ünlü çocuk klasikleri ikizler serisinin yirmi sekizinci kitabı olan Türk İkizleri ile Hans Christian Andersen armağanını kazanmış, bu kitabı, İngilizce dahil olmak üzere birkaç dünya diline çevrilmiştir. Bu çalışmada Cahit Uçuk'un Gümüş Kanat adlı eseri çocuğa görelilik ilkesi açısından incelenmiştir. Çocuğa görelilik ilkesi tasarım özellikleri ve içerik özellikleri bakımından iki ana başlık altında değerlendirilmiştir. Tasarım özellikleri başlığı altında kitabın kâğıdının ve cildinin kalitesi, ön ve arka kapakta yer alan resim ve yazıların durumu, eserde kullanılan punto büyüklüğü, sayfa düzeni, resimlerin kalitesi incelenerek yorumlanmıştır. İçerik özellikleri bakımından ise, eserde çocuğun dikkatini çeken ve ilgi alanlarına giren konu ve temalara yer verilmesi, kahramanların özellikleri, kullanılan resim ve içerik ilişkisi, kullanılan dilin anlaşılır ve akıcı olması, sözcük ve cümlelerin durumu gibi hususlar belirlenerek yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Gümüş Kanat, çocuğa görelilik ilkesi.

¹ Bu çalışma III. Uluslararası Dil Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumunda sunulan bildirinin genişletilmiş şeklidir.

² Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü.

GİRİŞ

Çocuklara okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırmanın yolu onları nitelikli metinlerle buluşturmaktan geçer. Özellikle onların ilgi ve yaş düzeylerine uygun, hayal dünyalarını zenginleştirici metinlerle karşılaşmaları onların okuma alışkanlığı kazanmalarında son derecede önemli bir unsurdur. Bununla birlikte çocuk edebiyatıyla ilgili metinlerde dikkat edilmesi gereken temel hususlar sadece pedagojik unsurlar değildir. Metinlerde yer alan resimler, metinlerin içerik özellikleri ve eserlerin tasarım özellikleri de bir o kadar önemlidir.

Bu açıdan değerlendirildiğinde çocuk edebiyat eserlerinde bulunması gereken özellikler içerik ve tasarım özellikleri olmak üzere iki başlık altında incelenir. Çocukların özellikle yaşam, insan ve dille ilgili duyarlılık kazanmalarında içerik özellikleri etkindir. İçerik özellikleri denilince ise akla; konu, tema (izlek), kahraman(lar), plan, dil ve üslup gelmektedir. Bu beş temel öge Sever (1995)'e göre çocuk kitaplarında bulunması gereken içerik özellikleridir. Bu ilkelerden ilki sayılabilecek konu unsuru çocuk kitapları için özellikle önemlidir. Kitaplarda yer verilecek konu çocukların yaşantılarıyla ilgili olmalı, gerçeğe uygun düşmeli, çocuğun kişilik gelişimine katkı sağlayacak ve onda güven duygusunu arttıracak düzeyde olmalıdır. Ayrıca çocuk kitaplarının konusu, çocuğa sağlam ve geçerli inançları yerleştirmeli, onların ulusal değerlere ve demokratik yaşayış biçimine saygınlığını sağlamalıdır (Sever, 1995, s.15). Tema, bir diğer adıyla izlek açık ve anlaşılır olmalı, duygu durumlarını çocuğa göre ifade edebilmeli ve çocuğun dünyasını yeniden kuracak özellikte olmalıdır (Çakır, 2013). Temaların işlenişinde çocukların gerçekleri görmesini ve bunları anlamasını sağlamak ve bunun da düzeyini doğru bir şekilde ayarlayabilmek için çocuk kitabı yazarı, eğitimci, psikolog, tasarımcı ve ressam ile işbirliği yapılmalıdır (Sever, 2012). Yine çocuk kitaplarında olması gereken içerik özelliklerinden bir diğeri kahramanlardır. Özellikle metinlerde yer alan karakterler çocuğun zihinsel ve kişilik gelişimine uygun olmalı, onun sağlıklı bir kişilik gelişiminde örnek rol model alabileceği tipler olabilmelidir. Çocuk kitaplarındaki önemli hususlardan biri de eserin dili ve anlatımıdır. Özellikle küçük yaşta çocuklar, büyüklerin kendileri için anlattıkları masallar, fıkralar, fabllar sayesinde sözcük dağarcığını zenginleştirir ve geliştirir. Bu yüzden çocukların küçük yaşlardan itibaren nitelikli metinlerle karşılaşmalarını büyük önem arz etmektedir. Çocuk kitaplarındaki içerik özelliklerinden bir diğeri önemli unsur plandır. Özellikle eserdeki duygu, düşünce ve olaylar mantıklı bir sıra içerisinde verilmeli, olay örgüsü gereksiz ayrıntılardan uzak, ölçülü ve rahat bir anlatımla yapılarak plan düzgün bir şekilde oluşturulmalıdır.

Çocuğa görelilik ilkesi açısından çocuk kitaplarında bulunması gereken tasarım özellikleri şunlardır: Boyut, kâğıt, sayfa düzeni, harfler, resimlemeler ve kapaktır. Bu unsurlar kısaca şöyle açıklanabilir:

Tasarım özelliklerinden ilki boyuttur. Çocuk kitabının boyutu, çocuğun ağırlık ve ebat yönünden rahatlıkla taşıyabileceği şekilde olmalıdır. Çocuk kitabında kullanılacak kâğıt mat olup birinci sınıf ya da ikinci sınıf kâğıt olabilir. Özellikle kâğıdın kaliteli olması içerisinde yer verilecek resimlerin de göze hitap edebilir düzeyde olmasını etkileyecektir. Çocuk kitaplarında sayfa düzeninde satır aralıkları en az 1.25 ile 1.5 arasında olmalı, sayfa kenarlarında (marjlar) yeterli boşluk bulunmalı, sayfalarda tek sütun olmalıdır. Çocuk kitaplarında kullanılacak yazı karakterinde punto büyüklüğü, ilkokul 1., 2., 3. sınıf öğrenciler için 14 punto olmalı, 4., 5., 6., 7. sınıflar da 12 punto, 8. ve üzeri sınıflarda ise 10 punto olmalıdır. Çocuk kitaplarındaki önemli tasarım özelliklerinden biri de resimlerdir. Resimler konuyla uyumlu, çocuğun rahatlıkla anlayıp yorumlayabileceği şekilde olmalıdır. Çocuk kitaplarından 8 yaş üzeri çocuklar için hazırlanan kitapların dörtte ikisi resim, 10 yaş üzeri çocuk kitaplarında kitabın

dörtte birinin resim olması, ortaokul 6. sınıf çocukları için hazırlanan kitaplarda ise resmin yerini yazıya bırakması gerekmektedir (Sever, 1995, s.15). Çocuk kitaplarında kapak ve cilt de önemli tasarım özelliklerindedir. Kapakta kullanılan resim kitabın konusuyla ilgili olmalı, kapakta kullanılan renkler canlı ve dikkat çekici olmalıdır. Ayrıca çocuk kitabının kapağının ve cildinin sağlam ve kaliteli olması, kitabın uzun süre saklanması ve kullanılması noktasında önemli bir diğer husustur.

Sever (2012)'e göre çocuk kitapları çocukları okumaya heveslendirecek bir şekilde tasarlanmalı, çocuk bu nedenle sahip olduğu kitabın önemini kavramalıdır. Farklı bir deyişle çocuk edebiyatı eserleri, çocuğun doğasını, bakış açısını, dil ve anlam evrenini, ilgi ve gereksinimlerini yansıtan gerçekliği ile yazınsal ölçütler ve sanatçı duyarlılığını öncelediği oranda çocuğa göre olur (Çer, 2016, s. 1401). Çocuk kitabında özellikle kullanılan kâğıdın kalitesi, yaş grubuna uygun punto ve yazı karakterinin kullanılması, eserlerde kullanılan resimlerin metinlerle ilişkili olması ve çocuğun hayal gücüne katkıda bulunması önem arz etmektedir. Ayrıca bu eserler yardımıyla çocuğa doğaya ve yaşama yönelik duyarlılık kazandırılmalı, çocukta farklı bakış açıları oluşturmalı, çocuğun hayal kurma ve düşünme sorumluluğunu almasına imkân sağlamalıdır. Bu sayede çocuk, renk, çizgi ve sözcüklerin estetik diliyle tanışabilir ve anadilinin de güzelliğinin farkına varabilir (Saxby, 2007; Rosenblatt, 1996).

Cahit Uçuk - Gümüş Kanat

Türk edebiyatının önemli kadın yazarlarından biri olan Cahit Uçuk, yazın hayatına *Yarım Ay* dergisinde çıkan "Bir Masal Ki Herkes Okumalı" adlı yazısıyla başlamıştır. Romanlarını cumhuriyetin ilk yıllarında yazan Uçuk, devrin özelliklerini romanında ayrıntılı bir şekilde aktararak bunu okuyucusuna hissettirmiştir. Onun romanlarının baş kahramanı genellikle kadınlardır. Bu kadınlar cefakâr ve fedakâr mizaçlı, üretken ideal tiplerdir (Doğan, 1999).

Uçuk, romanlarında genellikle okurlarına bir mesaj verme kaygısı taşır. O bunu tıpkı Ahmet Mithat gibi araya girip konuşarak değil kahramanlar arasında çeşitli çatışmalar yaratarak mesaj verir tarzda yapar. O eserlerinde devrin özelliklerini yansıttığı için üslûbunda realist etkiler belirgindir. *Türk İkipleri* adlı eseriyle 1956 yılında Floransa'da Milletlerarası Çocuk Kitapları Birliđince düzenlenen Hans Christian Andersen yarışmasında şeref listesine girmeyi başararak liyakat diploması alır (Doğan, 1999).

Matbaada çalışan küçük Kemal'in babasının dört parmağını makineye kaptırması ve ardından çalışamaz duruma gelmesiyle ortaya çıkan sorunların anlatıldığı Gümüş Kanat adlı eserde Kemal'in hayat mücadelesi, derslerden arta kalan zamanlarda da matbaada çalışarak ailesine yardımcı olmaya çalışması anlatılır. Romanda adı geçen gümüş kanat ise Kemal'in rüyasında gördüğü bir kuştur. Öyle ki bu kuş bazen bulduğu bir Bizans parasında, bazense bir kitapçının hediye ettiği kitabın içerisinden çıkan bir pulda Kemal'in karşısına çıkıyordu. Kemal bu pulu satarak bir ev aldı. Ayrıca babasına da bir matbaa dükkânı açtı. Kemal için sıkıntıların geride kalmasıyla o da okuluna geri dönerek eğitimine devam etti.

2. Yöntem

2.1. Araştırma Modeli

Nitel bir araştırma olan çalışmada kullanılan teknik doküman incelemesidir. Doküman incelemesinde elde edilen bulgular incelenerek derinlemesine analiz edilir. Ardından yapılan bu analizler ayrıntılı bir şekilde yorumlanır.

2.2. Araştırmanın Veri Kaynağı

Bu çalışmada Cahit Uçuk'un Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 100 temel eser içerisinde yer verilen, Bilge Kültür Sanat Yayınevi tarafından 2013 yılında 55. basımı

yapılan Gümüş Kanat adlı kitap, çocuğa görelilik ilkesine uygunluk açısından betimsel analiz tekniği ile incelenmiştir.

2.3.1. Veri toplama araçları

Araştırmada Sever (1995) tarafından önerilen çocuk kitaplarında bulunması gereken içerik ve tasarım özelliklerine göre iki başlık altında yapılan inceleme sınıflandırılması kullanılmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Sever (1995) tarafından önerilen çocuğa görelilik ilkesi tasarım özellikleri ve içerik özellikleri bakımından iki ana başlık altında değerlendirilmiştir. Tasarım özellikleri başlığı altında kitabın kâğıdının ve cildinin kalitesi, ön ve arka kapakta yer alan resim ve yazıların durumu, eserde kullanılan punto büyüklüğü, sayfa düzeni, resimlerin kalitesi incelenerek yorumlanmıştır. İçerik özellikleri bakımından ise, eserde çocuğun dikkatini çeken ve ilgi alanlarına giren konu ve temalara yer verilmesi, kahramanların özellikleri, kullanılan resim ve içerik ilişkisi, kullanılan dilin anlaşılır ve akıcı olması, sözcük ve cümlelerin durumu gibi hususlar belirlenerek yorumlanmıştır.

3. Bulgular

3.1. Çocuğa Görelilik Açısından Taşınması Gereken İçerik Özellikleri

Konu: Eserde temel konu, hayatta karşılaşılan zorluklarla mücadele edebilmektir. Olay örgüsünde ise aile babası olan Celil'in bir iş kazası sonucu parmaklarını kaybetmesi ve bu durumun sonucunda ailenin zor durumda kalması anlatılır. Ailenin tek çocuğu olan Kemal, babasının başına gelen iş kazasından sonra ailenin yükünü sırtlanmak zorunda kalır. Başlangıçta eğitimini bırakıp bir matbaada işe başlaması olumsuz bir durum gibi görünse de Kemal haftada bir gün öğretmenine gidip eğitim alarak okulunu dolaylı bir şekilde devam ettirir. Bu açıdan bakıldığında eserin konusu hitap ettiği yaş grubu açısından (10-13 yaş) öğrenci düzeyine uygun, onların olumlu dersler çıkarabileceği bir niteliktedir.

Tema (izlek): Eserin teması toplum hayatı ve değerlerimizdir. Özellikle baba Celil'in çırağına karşı gösterdiği fedakârlık neticesinde parmaklarını kaybetmesi, Kemal'in babasının başına gelen olay neticesinde sorumluluk bilinciyle hareket ederek ailenin yükünü yüklenmesi ve eğitimine de bir şekilde devam etmesi eserde dikkati çeken temel noktalar. Bu açıdan değerlendirildiğinde temanın çocukların kişilik gelişimlerine uygun olduğu söylenebilir.

Kahramanlar: Kemal, eserin başkarakteridir. Eseri okuyan çocuklara, son derece iyi örnek olabilecek bir çocuktur. Her konuda çözüm üretmeye çalışan ve çözüm üretmeye çalıştığı konuların birçoğunda problemi çözen bir karakterdir. Ayrıca Kemal, babasının yaşadığı problemden dolayı çok büyük fedakârlıklar yapan bir kişiliktir. Kemal'in okulu bırakmak istemesi bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Ancak okulu tamamen bırakmadan hem çalışıp ailesine yardım etmesi hem de öğretmeninden haftada bir gün eğitim alarak öğretiminden geri kalmaması onu olumlu bir karakter olarak göstermektedir. Hikâyenin başkahramanı Kemal'in olaylara kendi kendine düşünerek çözümler aramaya çalışması, öğrencilere iyi örnek olabilmesi açısından önem teşkil etmektedir.

Kemal'in annesi ve babası Kemal'in başarısında en büyük iki temel karakterdir.

Süzen, Kemal'in annesidir. Her zorlukta oğlunu motive edici sözler kullanan Süzen, oğlunu nasihat verici hikâyelerle destekleyerek onun zorluklarla baş etmesinde büyük katkıları olmuştur. Ayrıca Süzen, fedakâr bir kişiliktir. Kemal'in çalışma hayatına girmeden önce Süzen devamlı olmayan, dikiş nakış işiyle evini geçindirmeye çalışır.

Ancak işinin devamlı olmaması ailenin geçiminde ekonomik açıdan sıkıntılara neden olur.

Eserdeki bir diğer kahraman Celil, Kemal'in babasıdır. Celil, sabretmesini bilen, olgun ve zeki bir kişiliktir. Ayrıca çalıştığı matbaada gösterdiği fedakârlıkla çırağının parmaklarının kesilmesini önlemiş, ancak kendi parmaklarının kesilmesine engel olamamıştır.

Bir diğer önemli karakter Nevzat Bey'dir. Bir kitap aracılığıyla Kemal'e verdiği çok değerli bir pulun Kemal'in hayatını değiştirmesini sağlayarak, insanların sürprizlerle hayatlarının değişebileceğini göstermiştir. Nevzat Bey, ailesini depremde kaybetmiş ve bunun üzüntüsünü her an üzerinde taşıyan bir karakterdir. Aynı zamanda Kemal'i seven ve ona yardımcı olmak isteyen birisidir. Diğer yardımcı karakterler; Ayhan, Kemal'in babasının patronu, matbaada çalışan Usta Barba ve zorluklarla baş ederken Kemal'e yardım eden öğretmenidir. Kemal'in pulu sattığı Mikloş Efendi de Kemal'e yardım etmek isteyen bir karakterdir.

Dil ve anlatım: Eserin dili incelendiğinde özellikle ikileme, deyim ve mecazların sıkça kullanılması anlatımın akıcılığını sağlamaktadır. Bu ögelere şöyle örnek verilebilir:

Mecazlar:

“Yeni makineler tatlı bir ıslık çalarak çalışırlardı.” (s.8);

“Karanlığa uzanan ışık çeşitli taşlarla örülmüş yuvarlak tavanı alçak tünelin içini aydınlattı.” (s. 71).

İkilemeler

“Kırmızı sarı alevler titrek titrek yükseldi” (s. 9)

“Mini mini gözleri ile Kemal'e baktı.” (s. 10)

Deyimler

“Tepeleri binanın çatısını aşan koca çınarların artık kavrulmaya başlayan yaprakları arasında, ince dallarda gözlerini gezdirdi.” (s. 10)

“Kemal dikkat kesilmişti.” (s. 13)

Cümleler kısa, açık anlaşılır bir üslupla yazılmıştır. Anlatım sırasında diyaloglar ve içsel konuşmalar daha çok tercih edilmiştir. Örneğin Kemal'in babasının başına gelen kazadan sonra Kemal'in camideki duası şöyle aktarılmıştır: “Allahım! Allahım! Ne olur benim sevgili Allahım, babama eski sağlığını, neşesini ve çalışma gücünü ver. Annemin kuvvetini, cesaretini arttır. Bana tekrar mektebe gitmek için izin ver Allahım!.. Babam iyileşirse çalışır. Annem yabancı evlerde değil, kendi yuvasında dikişlerini diker, ben de mektebime giderim. Sonra Allahım, sen çok cömertsin. Bize güzel bir ev ver. Orada mes'ut olalım. Ne olur Allahcığım, ne olur... Amin.” (s.99).

Plan: Eserde olay örgüsü okuyucunun sürekli ilgisini çekecek niteliktedir. Metnin başlangıcında mutlu bir aile tablosu görülmektedir. Bu tabloda baba Celil matbaada çalışmakta, anne ev hanımlığı yapmakta, Kemal de okuluna giderek eğitimini sürdürmektedir. Sonraki süreçte Celil'in parmaklarını kaybetmesiyle aile bir sıkıntı içerisine girmiştir. Kemal bu duruma çözüm olarak ailenin geçimine destek olabilmek amacıyla matbaada çalışmaya başlamış, ayrıca haftada bir gün öğretmeninden ders alarak eğitimine devam etmiştir. Bu süreç biraz sıkıntılı ve sancılı bir süreçtir. Çünkü Celil fiziksel durumu nedeniyle eve herhangi bir katkıda bulunamamakta, bu da onun psikolojisini, olumsuz etkilemektedir. Eserin son aşamasında Nevzat Bey, Kemal'e içerisinde çok kıymetli bir pul olan kitap vermiş, Kemal pulu fark edince onu Nevzat Beye geri götürmüş, ancak Nevzat Bey bu pulu kendisine hediye ettiğini belirtince

Kemal o pulu satmış, bu sayede bir ev almışlar, evin bir bölümünü babası için matbaaya çevirmiştir. Bu sayede baba da işine devam etme fırsatı bulmuş, aile mutlu günlerine geri dönmüştür. Eserde gereksiz ayrıntılara yer verilmemiş, baştan sona okuyucu saran, tutarlı ve rahat bir anlatım kullanılmıştır.

3.2. Çocuğa Görelilik Açısından Taşınması Gereken Tasarım Özellikleri:

Boyut: Kitabın boyutu A5 boyutunda olup, okuyucunun rahatlıkla taşıyabileceği ebattadır. Bu açıdan çocuğa göreliliğe uygundur.

Kâğıt: 2. hamur kâğıt kullanılmıştır. Kullanılan kâğıdın çok ince olması, bu nedenle de arka sayfadaki resimleri göstermesi ve bu durumun öğrencilerin dikkatlerini dağıtabilecek olması olumsuz bir durum olarak görülmektedir.

Sayfa düzeni: Sayfa numaraları sağ ve sol üst köşelere yazılmıştır. Sayfalar tek sütun halinde düzenlenmiş, satır aralıkları 1.5 olarak yapılmış, kenar marjları da okuma rahatlığı sağlayacak şekilde bırakılmıştır. Ayrıca paragraf başları ve konuşma çizgileri sayfa içerisinde uygun bir şekilde yerleştirilmiştir. Sayfa yapısında sol sayfalarda sağ üstte yazarın adı, sağ sayfalarda sağ üstte kitabın adı yer almaktadır. Bütün bu özellikleriyle sayfa düzeni çocuğa görelilik ilkesi açısından uygundur.

Harfler: Harflerin punto büyüklükleri 12 punto olup okuyucunun düzeyine (ortaokul) uygundur.

Resimlemeler: Eserde yer alan resimler kara kalem çalışması olup, eserdeki olayların okuyucuların zihninde canlandırılması amacıyla esere yerleştirilmiştir. Eserdeki resimler konuya uygun olup, yaş grubunca rahatça anlaşılabilir düzeydedir. Özellikle ortaokul çocukları için hazırlanan okuma kitaplarında resimlerin yerini yazıya bırakması doğal karşılanacağından eserde çok fazla resme yer verilmemesi normal karşılanmaktadır.

Kapak: Eserin ön kapağında, Kemal olduğu düşünülen bir resim, elinde fener olan bir çocuk karanlık bir yerde, bu yer muhtemelen bir dehliz, bir şeyler aramaktadır. Eserin arka kapağında ise kitaba adını veren gümüş kanatlı bir kuş bir dehlizin içerisinde uçarken resmedilmiştir. Bu açıdan bakıldığında ön ve arka kapak, eserin içeriğiyle birebir uyumlu ve okuyucunun ilgisini çekebilecek, onda merak duygusunu uyandırabilecek niteliktedir. Kitabın cildi ise çok kaliteli yapılmış olup sayfaların kolayca yerinden ayrılması veya dağılması açısından önemli bir etkidir. Tüm bu yönlerden değerlendirildiğinde eserin kapağı ve cildi çocuğa görelilik ilkesi açısından uygundur.

4. Sonuç ve Değerlendirme

Araştırma sonucunda Cahit Uçuk'un Gümüş Kanat adlı eserinin çocuğa görelilik açısından değerlendirilmesi sonucu ulaşılan sonuçlar şunlardır:

- Eserde çocuğa görelilik ilkesi açısından bulunması gereken içerik özelliklerinden plan, konu, tema, kahramanlar, dil ve anlatım açısından değerlendirilmiş, eserin çocuğa görelilik ilkesi açısından uygun olduğu belirlenmiştir.
- Eserin konusu günlük hayatta karşılaşılabilecek bir konu olup, çocuklara ders verici niteliktedir.
- Eserin teması toplum hayatı ve değerlerimizdir. Bu açıdan bakıldığında çalışmak, zorluklar karşısında mücadele etmek, yardımseverlik gibi değerler eserde öğrenciye aktarılır.
- Eserdeki kahramanlar çocuklar için olumlu rol modeller olabilecek niteliktedir. Özellikle zorluklar karşısında yılmıyıp göstermeyen, ailesine destek olarak eğitiminden de geri kalmayan Kemal, çırağı zarar görmesin diye kendi parmaklarını feda eden

Kemal'in babası Celil, Kemal'e yardımcı olarak onu içerisinde bulunduğu sorunlardan kurtulmasını sağlayan Nevzat Bey gibi kahramanlar okuyucular için olumlu rol modeller teşkil etmektedirler.

- Eserde kullanılan dil ve anlatım eserin hitap ettiği yaş düzeyi olan 10-12 yaş grubu için uygundur. Eserde çocukların düzeylerine uygun olmayan sözcüklere yer verilmemiş, özellikle çocukların günlük hayatta kullandıkları sözcüklere daha sık yer verilmiştir. Eserde yazım hatalarına rastlanılmamıştır.

- Eserin planı da belirli bir tutarlılık arz etmektedir. Olay örgüsü öğrencinin ilgisini çekecek nitelikte olup, mantıksal açıdan belirli bir düzen takip etmektedir.

- Eserin çocuğa görelilik ilkesi açısından tasarım özellikleri incelendiğinde kitabın boyutu, sayfa düzeni, harfler, resimler ve kapak açısından çocuğa görelilik ilkelerine uygundur. Sadece kullanılan kâğıdın kalitesi noktasında kâğıdın çok ince olması nedeniyle bu durum özellikle bir tarafında kara kalem çizimler olan sayfalarda karışıklığa neden olmaktadır.

- Eserin boyutu A5 olup çocukların rahatça, zorlanmadan taşıyabileceği ebattadır.

- Eserde kullanılan kâğıt 2. hamurdur. Ancak kâğıdın ince olması arkalarındaki resim olan sayfalarda karışıklığa neden olmakta, yazı ile resim karışık bir düzende görünmektedir. Bu nedenle bu açıdan bu durum bir problem olarak görünmektedir.

- Eserde punto büyüklüğü yaş grubuna uygundur (12 punto). Sayfa kenarlıkları iyi ayarlanmış olan eser, çocuğun okuma-izleme rahatlığını sağlayacak niteliktedir.

- Eserde yer yer kara kalemle çizilmiş resimlere rastlanılmıştır. Eserin hitap ettiği yaş grubu itibarıyla (10 yaş ve üzeri) resimlerden ziyade yazıya yer verilmesi daha uygun olacağından eserde çok fazla resimle karşılaşmamak olumsuz bir durum olarak göze çarpmamaktadır. Bunların yanı sıra eserdeki resimler eserde anlatılanlarla uyum gösterir niteliktedir.

- Eserin kapağı eserin konusuyla ilgili olup ayrıca öğrencilerin hayal güçlerini de destekler niteliktedir. Ayrıca ön ve arka kapakta kullanılan renk ve resimler de çocuğa görelilik ilkesi açısından uygundur.

Kaynaklar

- Alan, Y.; Hüküm, M., Biçer, N. (2016). Çocuğa Görelilik İlkesi Açısından Cemal Süreya'nın Aritmetik İyi, Kuşlar Pekiyi Adlı Eseri, I. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu Bildiri Kitabı, Ekim 2016, 222- 233.
- Aslan, C. (2013). Çocuk Edebiyatı Yapıtlarının Temel İşlevleri. Eğitimci Öğretmen Dergisi, 17, 6-9.
- Aslan, C. (2014). Türkiye'de Çocuk ve Gençlik Edebiyatında Duyarlı Konuların (Sensitive Issues) Ele Alınışı Üzerine Eleştirel Bir Yaklaşım. Eleştirel Pedagoji, 32, 51-56.
- Baş, B. (2013). Çocuk edebiyatı. Abdurrahman Güzel & Halit Karatay (Ed.), *Türkçe öğretimi el kitabı (1. Baskı)* içinde (s. 469-520). Ankara: Pegem Akademi.
- Çakır, P. (2013). Türkçe ders kitaplarındaki öykülerin çocuğa görelilik ilkesi açısından incelenmesi. *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume*, 8(1), 1171-1180.
- Çer, E. (2016). Türkçe Öğretiminde Çocuğa Görelilik İlkesine Uygun Edebiyat Yapıtlarının Önemi. *İlköğretim Online*, 15 (4), 1399-1410.
- Doğan, A. (1999), Cahit Uçuk / Hayatı-Sanatı-Eserleri, İstanbul: MEB
- Güleryüz, H. (2003). *Yaratıcı çocuk edebiyatı*. Ankara: PegemA Yayıncılık.

- Karaca, G.; Temizyürek, F. (2017). Sevim Ak'ın Öykülerinin Çocuğa Görelık Açısından İncelenmesi. *Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 177-195.
- Rosenblatt, L. (1996). *Literature in Exploration*. New York: Modern Language Association of Amerika.
- Saxby, M. (2007). *Books in the life of a child: Bridges to literature and learning*. Australia: Macmillan Publishers.
- Sever, S. (1995). Çocuk Kitaplarında Bulunması Gereken Yapısal ve Eğitsel Özellikler, *Abece Eğitim ve Ekin ve Sanat Dergisi*, 107, 14-15.
- Sever, S. (2012). *Çocuk ve edebiyat* (6. Basım). İzmir: Tudem Yayınları.
- Şimşek, T. (2011). *Kuramdan uygulamaya çocuk edebiyatı el kitabı*. (1. Baskı). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Uçuk, C. (2013). *Gümüş Kanat* (55. Basım). İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları.
- Yalçın, A. ve Aytaş, G. (2005). *Çocuk Edebiyatı*. (3. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.